

Ծ Ի Ա Ծ Ա Ն

ԱՄՍԱԳԻՐ

№ 8

ԹԵՄԱԿԱՆ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԵԱՆՅ.

ՕԳՈՍՏՈՍ

1863 ԱՄԻ.

ԹԵՄԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

ուրիս. — Սուրբ էջմիածնայ Սինոդին ընդհանուր կարգադրութեանը համեմատ՝ հրաման գրուեցաւ առ ամենայն Հոգեւոր Կառավարութիւնս եւ քահանայս վիճակիս, որ եթէ մահմէտական մը յօժարութիւն ունենայ ընդունելու քրիստոնէական սուրբ հաւատքը՝ ըստ դաւանութեան Հայաստանեայց եկեղեցւոյ, պէտք է քահանայք սովորեցնեն անոր նախ քրիստոնէական հաւատոյ ճշմարտութիւնները, այնպէս որ Հաւատամքին խօսքերը բերնուց գիտ-

նալէն զատ՝ անոր ամենայն մատանց բացատրութիւններն ալ կարողանայ տալ. երկու կամ երեք տարի երախայից կարգը մնայ՝ եթէ հարկաւոր է, եւ ապա քննութեամբ եւ վկայութեամբ քահանայից ընդունի սուրբ մկրտութեան խորհուրդը: Միայն թէ երբոր մահմէտական մը մկրտուէն առաջ՝ մահագուշակ հիւանդութեան մէջ ընկնի, կարելի է նախ մկրտել զինքը, եւ յետոյ երբ առողջանայ՝ հաւատոյ գլխաւոր մասունքը սովորեցնել իրեն:

— Նոյն Սինոդին մէկ կարգադրութիւնս ալ հրատարակուեցաւ ամենայն վիճակաւ-

րաց Ռուսաստանի, որ հոգեւորականաց թիւը չափէ գուրս չշատցընելու համար՝ արգելուի եպիսկոպոսաց որ հարկատու վիճակէ եղած անձինքը չկարենան քահանայացընել կամ ուրիշ եկեղեցական աստիճանի հասցընել՝ առանց Սինոդէն հրաման առնելու:

Վիճակիս երեք գլխաւոր ուխտատեղիներուն կամ վանքերուն մէկն է Խարասու քաղաքին մօտ եղած Ս. Փրկիչ վանքը, որոյ ուխտը թէպէտ տարին երեք անգամ է, բայց գլխաւոր ուխտին օրը Վարդապետի ութերորդ օրը կհամարուի: Այս տարի Խարասուի բարեպաշտ ժողովուրդը՝ տարւոյս պողաքերու թենէն սիրտ առած, եւ միանգամայն վիճակիս խաղաղութեան եւ անդորրութեանը համար սովորականէն աւելի եռանդ եւ բազմաթիւ ցցունելով, յօժարացան աւելի բազմութեամբ դիմելու այն օրը Ս. Փրկիչ վանքը:

Գերապատիւ Առաջնորդը առաջուց իմանալով ժողովրդոց գիտաւորութիւնը, այլ եւ գրով եւ բանիւ հրաւիրուելով ի նոցանէ, Յուլիսի 17-ին ճանապարհ ելաւ Թէոդոսիայէն, ու իրիկուան դէմ հասաւ Փրկիչ, ուր վանքին զաւիւայրին ներքեւը հաւաքուած գտաւ բազմութիւն արանց եւ կանանց, որ եկեղեցականներուն հետ ի միասին ընդ առաջ եկեր էին: Անկից թափօրով եւ եկեղեցականաց երգեցողութեամբը գնացին ամէնքը եկեղեցին, եւ սովորական աղօթքներուն վերջանալէն ետքը Առաջնորդը համառօտ ծանուցման ձեւով շնորհակալութիւն մը ըրաւ ժողովրդեան, եւ գնաց իրեն համար պատրաստուած սենեակը: Այն իրիկունը երեկոյեան ու հանգստեան ժամերգութիւններէն յետոյ՝ Խարասուի երիտասարդները հրաբուստական խաղեր ձեւացուցին, որոց համար օրերով առաջ իրենց մէջ բաւական դումար հաւաքեր, եւ միաբանական ու ազգասիրական հոգւով աշխատեւ էին:

Երկրորդ օրը Գերապատիւ Առաջնորդը ժամարար եղաւ, եւ սուրբ պատարագին ատենը ատենախօսութիւն մը ըրաւ, որոյ բովանդակութիւնը այս էր նախ՝ թէ մարդս մեծապէս կարօտ է ամէն ժամանակ եւ ամէն բանի մէջ աստուածային փրկութեան, եւ անով միայն կրնայ իւր հոգին եւ մարմինը ազատ պահել կամ ազատել աշխարհիս փորձանքներէն. ուստի եւ ի զուր կյուսան շատ մարդիկ որ փրկուին՝ այսինքն աշխարհիս փորձանքներէն ազատին՝ իրենց խելքովը կամ հարստութեամբը, եւ կամ մարդկանց, եւս եւ մեծամեծաց, պաշտպանութեամբը եւ օգնութեամբը: Երկրորդ՝ թէ այս աստուածային փրկութեան արժանի լինելու համար՝ ամենահարկաւոր է հաստատուն եւ անդրդուելի հաւատք. վասն զի անով միայն կարելի է յուսալ որ եւ իցէ ուխտի կատարուելուն, եւ փրկութեան հասնելու, եւ առանց անոր, այսինքն անհաւատութեամբ կամ թերահաւատութեամբ՝ անկարելի է աստուածային փրկութեան արժանի լինել: Երրորդ՝ թէ Փրկչին մերոյ նոր նոր շնորհացը եւ փրկարար ողորմութեանը արժանի լինելու համար՝ պէտք է որ բարեպաշտ ուխտաւորք երախտագէտ լինին՝ իրենց մինչեւ ցայնժամ ընդունած հոգեւոր եւ մարմնաւոր շնորհքներուն համար: — Այս ամենայն խրատները օրինակներով, սուրբ գրոց պատմութիւններով ու վկայութիւններով հաստատուէն ետքը, յորդորեց զիրենք ի սէր եւ ի միաբանութիւն քրիստոնէական, եւ միանգամայն ջանալու որ Փրկչավանից այժմու երէցփոխան Պարոնեան Յովսէփ Աղային այն վանքին պայծառութեանը համար ըրած աշխատութիւնները յաջողութեամբ եւ շուտով վերջանան:

Յետ պատարագին Գերապատիւ Առաջնորդը երէցփոխանին եւ ուրիշ պատուաւոր ժողովրդականաց հետ քալեց աչքէ անցուց վանքին շէնքերը, պարտէզը եւ աղբիւրներ:

րը: Եւ որովհետեւ գլխաւոր Լուսադրիւրին ջուրը պակասած էր, Առաջնորդին յորդորանօքը Չարըխճեան Յակօբ Ազան յօժարակամ սիրով յանձն առաւ իւր ծախքովը նորոգել տալ այն ջրին աւրուած ճանապարհը:

Իրիկուան գէմ բաղմուխեամբ յուղարկաւորաց ճանապարհ ելաւ Առաջնորդը եւ դարձաւ Թէոդոսիա:

Մէկ քանի օրէն ընդունեցաւ Փրկչականից երէցփոխանէն հետագայ նամակը, զոր արժան կհամարիմք այս տեղ հրատարակել:

«Գերապատիւ Սրբազան Հայր».

„Քաղցր պարտականութիւն կհամարիմ ինձ ծանուցանել Ձերոյն Սրբազնութեան մինչեւ ցարդ իմ երէցփոխութեանս օրերն եղած նուիրատուութիւնքը Ս. Փրկչականքին: Թեպետ եւ բարեպաշտ նուիրատուք ամենեւին կարօտութիւն չունին մեր առանձին շնորհակալութեան՝ իւրեանց բարեգործութեանց համար, նուիրած լինելով գանոնք ի փառս Ամենասուրբ Փրկչին, որ անտարակոյս կընդունի եւ վարձահատուց կլինի առատապէս, բայց տեսնելով որ այսպիսի գործոց հրատարակութիւնը շատ հարկաւոր է մեր ազգին մէջ, եւ մեծ շարժառիթ եւ բարի օրինակ ուրիշներուն ալ բարեպաշտական եւ ազգասիրական պարտաւորութիւնները ճանաչելու եւ ճշդութեամբ կատարելու, անոր համար պարտաւորեցայ յանուանէ նշանակել քե նուիրատուքը եւ քե նուիրքը, որ երբ բարեհաճի Սրբազնութիւն Ձեր, հրամայէ տպագրել պատուական „Ծիածան“ Օրագրին մէջ: Սոցա յանուանքն են,

„Տիկին Մարիամ Աղանանեան. որ 1862 Մայիսի 5-ին նորէն շինել տուաւ Խաչկալը՝ վեց պատկերով, որուն ծախքըն եղաւ 658 ռուբլի արծարի:

„Խաչատուր Պարպեան. որ նուիրեց մէկ սաղաւարտ արծարապատ՝ ակամբք զարդարեալ. զինն 90 ռուբ. արծ.:

„Յարութիւն Լազարեան Մուրատեանց, որ նուիրեց մէկ զոյգ մեծ աշտանակ մետաղեայ. զինն 62 ռուբ. արծ.:

„Օվիկ Սեֆերեան. 2 կանքեղ մետաղեայ արծարագծ. զինն 11 ռուբ. 30 քոփ. արծ.:

„Յարութիւն եւ Յակովբ Տաւուտեան. 2 հատ կանքեղ մետաղեայ արծարագծ. զինն 11 ռուբ. 30 քոփ. արծ.:

„Լուսեղէն Խանճեան. 1 կանքեղ մետաղեայ արծարագծ. զինն 5 ռուբ. 65 քոփ. արծ.:

„Յովնանէն Յարութիւնեան Պալմեանց. 1 կանքեղ մետաղեայ արծարագծ. զինն 5 ռուբ. 65 քոփ. արծ.:

„Աղեքսանդր Կարապետեան Թումանեան. երկու քշոց մետաղեայ, զինն 13 ռուբ. արծ.:

„Ասկեց զատ կան նաեւ տասը երեսելի անձինք, որ տեսնելով Փրկչականից բակին մէջ սենեկաց կարօտութիւնը, խոստացած են մէկ մէկ սենեակ շինել տալ իւրեանց ծախքովը. որոց հիմը անցեալ տարի դրուեցաւ, եւ յուսալի է որ յառաջակալ զարնան շինութիւնները սկսուի եւ աւարտի եռանդուն ջանիք բարեպաշտ խոստացողաց, որք են,

1. ՅԱՎՈՎԲ ԱՂԱ ՉԱՐԸՆՃԵԱՆ .
2. ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՂԱ ՃԵՎԱԼԻՐՃԵԱՆ .
3. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՂԱ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ .
4. ՀԱՃԻ ՊԱՊԻ ՊՈՆԱԶԵԱՆ .
5. ԱԻԵՏԻՔ ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆՅ .
6. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՂԱ ՊՅԱԶԵԱՆ .
7. ՍԻՄԵՈՆ ԱԻԵՏԻՔԵԱՆ ԹՂԼԸԵԱՆՅ .
8. ԽԱԶՈՒԿ ԵԱՂՃԻԵԱՆ .
9. ԿԱՐԱՊԵՏ ԱԽՃԵԱՆ .
10. ԹԵՈԴՈՍԻԱՅԻ ՈՄ .

Մատուցանելով համբոյր սրբոյ աջոյն Ձերոյ, մնամ

Սրբազնութեան Ձերում

Խոնարհ ծառայ

Երէցփոխան Ս. Փրկչականից

ՅՈՎՍԵՓ ՊԱՐՈՆԵԱՆ.

թ. 79

7 Օգոստոսի 1865

Ի ԽԱՐԱՍՈՒ.

